

KOMISJA
EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 9.9.2024 r.
COM(2024) 395 final

SPRAWOZDANIE KOMISJI DLA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY
na podstawie art. 278a unijnego kodeksu celnego dotyczące postępów w rozwijaniu w
2023 r. systemów teleinformatycznych przewidzianych w kodeksie

{SWD(2024) 214 final}

Spis treści

1. WPROWADZENIE	2
2. TREŚĆ SPRAWOZDANIA	2
3. METODYKA REALIZACJI PROJEKTU DOTYCZĄCEGO SYSTEMÓW TELEINFORMATYCZNYCH UKC	3
4. OGÓLNY PRZEGLĄD POSTĘPÓW WE WDRAŻANIU SYSTEMÓW TELEINFORMATYCZNYCH UKC	4
4.1 Projekty zakończone przed 2023 r.....	4
4.2 Projekty w trakcie realizacji.....	5
4.2.1 Projekty transeuropejskie.....	5
4.2.2 Projekty krajowe	9
4.3 Ryzyko opóźnień we wdrażaniu systemów teleinformatycznych w ramach UKC	11
4.4 Działania zaradcze.....	14
4.5 Aktualna sytuacja krajów objętych procesem rozszerzenia.....	16
5. PODSUMOWANIE I WNIOSKI.....	17

1. WPROWADZENIE

Jest to **piąte sprawozdanie roczne na temat postępów w realizacji systemów teleinformatycznych pozostających jeszcze do wdrożenia, składane zgodnie z art. 278a** unijnego kodeksu celnego (UKC)¹ w odniesieniu do postępów w rozwijaniu systemów teleinformatycznych przewidzianych w UKC². W niniejszym sprawozdaniu przedstawiono szczegółowe informacje dotyczące trwających postępów w rozwijaniu systemów teleinformatycznych i opisano rozwój sytuacji w kierunku pełnej cyfryzacji systemu celnego od czasu wejścia w życie UKC. W tym celu niniejsze sprawozdanie bazuje na programie prac związanych z UKC³ ustanowionym w 2019 r., który uznaje się za punkt odniesienia na potrzeby zgłaszania postępów.

1 maja 2016 r. wszedł w życie unijny kodeks celny, a wraz z wprowadzeniem w nim w 2019 r. zmian⁴ ustanowiono terminy na stopniowe dokończenie projektów w zakresie przechodzenia na stosowanie technik elektronicznego przetwarzania danych w latach 2020, 2022 i 2025. Obecnie stosowane systemy teleinformatyczne i systemy oparte na dokumentach w formie papierowej można nadal stosować przy dopełnianiu formalności celnych (tak zwane „środki przejściowe”) do czasu wdrożenia nowych lub zmodernizowanych systemów teleinformatycznych przewidzianych w UKC. Ten instrument prawny jest wykorzystywany do kierowania stopniowym i złożonym trójwymiarowym procesem transformacji w kierunku pełnej cyfryzacji systemu celnego i wspierania tego procesu, z uwzględnieniem współzależności między systemami. .

Należy zauważyć, że podczas sporządzania niniejszego sprawozdania program prac związanych z UKC z 2019 r. został poddany przeglądowi, m.in. na podstawie informacji na temat postępów otrzymanych od państw członkowskich w ramach przygotowywania sprawozdania. Nowy program prac związanych z UKC jest instrumentem, który umożliwia państwu członkowskiemu wspólną i skuteczną realizację oczekujących projektów, pozostawiając im większą elastyczność w dotrzymaniu ostatecznych terminów, ale z zachowaniem niezbędnej presji, jeśli chodzi o pełne wdrożenie tego programu do 31 grudnia 2025 r. W związku z tym w sprawozdaniu uwzględniono perspektywiczne podejście, jeśli chodzi o gotowość w odniesieniu do terminów określonych w nowym programie prac związanych z UKC⁵, który Komisja przyjęła 15 grudnia 2023 r.

2. TREŚĆ SPRAWOZDANIA

Projekty wymienione w programie prac związanych z UKC można podzielić na trzy kategorie systemów:

- i) **centralne systemy transeuropejskie**, które zostaną opracowane lub zmodernizowane przez Komisję (i często wymagają również zmian lub modernizacji systemów krajowych państw członkowskich);
- ii) **zdecentralizowane systemy transeuropejskie**, które Komisja musi opracować lub zmodernizować, ale które posiadają istotny komponent krajowy wymagający wdrożenia przez państwa członkowskie oraz
- iii) **systemy krajowe**, które muszą zostać opracowane lub zmodernizowane wyłącznie przez

¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 952/2013 z dnia 9 października 2013 r. ustanawiające unijny kodeks celny, Dz.U. L 269 z 10.10.2013, s. 1.

² Sprawozdanie Komisji dla Parlamentu Europejskiego i Rady:

2019: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX%3A52019SC0434>;

2020: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52020SC0339>;

2021: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52021SC0382>;

2022: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52023SC0029>.

³ Decyzja wykonawcza Komisji (UE) 2019/2151 z dnia 13 grudnia 2019 r. ustanawiająca program prac dotyczący rozwoju i wdrażania systemów teleinformatycznych przewidziany w unijnym kodeksie celnym, Dz.U. L 325 z 16.12.2019, s. 168, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=CELEX%3A32019D2151>.

⁴ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/632 z dnia 17 kwietnia 2019 r. zmieniające rozporządzenie (UE) nr 952/2013 w celu przedłużenia okresu przejściowego wykorzystywania sposobów innych niż techniki elektronicznego przetwarzania danych przewidzianych w unijnym kodeksie celnym (Dz.U. L 111 z 25.4.2019, s. 54).

⁵ Decyzja wykonawcza Komisji (UE) 2023/2879 z dnia 15 grudnia 2023 r. ustanawiająca program prac dotyczący rozwoju i wykorzystywania systemów teleinformatycznych przewidziany w unijnym kodeksie celnym, Dz. L 2023/2879 z 22.12.2023, s.1, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/PDF/?uri=OJ:L_202302879.

państwa członkowskie.

Niniejsze sprawozdanie zawiera analizę wymiernych postępów poczynionych w zakresie wszystkich tych systemów, wraz ze wskazaniem zakresu i planowania każdego z projektów (sekcja 3). W sprawozdaniu wskazuje się również ewentualne opóźnienia, o ile takie stwierdzono, i przewidziane działania zaradcze (sekcja 4). Podsumowanie ogólnej oceny postępów w realizacji programu prac związanych z UKC umieszczono w zakończeniu niniejszego sprawozdania (sekcja 5).

Więcej szczegółowych informacji na temat planowania i statusu każdego projektu przedstawiono w dokumencie roboczym służb Komisji⁶ opublikowanym wraz z niniejszym sprawozdaniem. Sprawozdanie i dokument roboczy służb Komisji zostały sporządzone na podstawie informacji zgromadzonych **z następujących źródeł:**

1) Plany krajowe, które państwa członkowskie mają obowiązek przedstawiać dwa razy do roku (w styczniu i czerwcu).

2) Badanie skierowane do państwach członkowskich i Komisji, którego celem jest zweryfikowanie rzeczywistych postępów w stosunku do tych planów.

Pozyskane dane obejmują zarówno dane ilościowe, tj. informacje o dotrzymany lub niedotrzymanych terminach oraz o zrealizowanych lub niezrealizowanych etapach, jak i dane jakościowe obejmujące szczegółowe opisy szacowanej złożoności projektów, występujących wyzwań, oczekiwanych rodzajów ryzyka, opóźnień i ich przyczyn oraz planowanych lub wprowadzonych środków zaradczych.

W tym roku państwa członkowskie poproszono również o przedstawienie informacji na temat doświadczeń zdobytych podczas opracowywania projektów oraz ewentualnych dodatkowych potrzeb w zakresie wsparcia.

3) Dwustronne spotkania na wysokim szczeblu między dyrekcjami ds. informatycznych systemów celnych państw członkowskich a Dyrekcją Generalną ds. Podatków i Unii Celnej Komisji Europejskiej (DG TAXUD).

Wyniki badania dały Komisji jasny obraz stanu każdego systemu. Komisja uznała jednak, że ważne jest zdobycie aktualnej wiedzy, aby mieć pełny i dokładny obraz stanu każdego z projektów dotyczących UKC po stronie państw członkowskich, co pozwoli zrozumieć problemy, z którymi państwa członkowskie się borykają, oraz przedstawić pomysły na poprawę problematycznych sytuacji.

4) Wyniki uzyskane w ramach transeuropejskich programów koordynacji i monitorowania.

W niniejszym sprawozdaniu uwzględniono również analizę przygotowaną na podstawie bardziej szczegółowych informacji uzyskanych ze sprawozdań państw członkowskich w ramach programów koordynacji realizowanych od 2020 r. w odniesieniu systemów transeuropejskich.

3. METODYKA REALIZACJI PROJEKTU DOTYCZĄCEGO SYSTEMÓW TELEINFORMATYCZNYCH UKC

W zależności od architektury systemu uzgodnionej dla każdego z systemów przez państwa członkowskie i Komisję istnieje **podział zadań** ustalony w odniesieniu do **odpowiedzialności** za opracowanie, wdrożenie, eksploatację i utrzymanie. Zostało to określone w rozporządzeniu wykonawczym w sprawie warunków technicznych dotyczących teleinformatycznych systemów wymiany informacji (IRTA), w którym opisano, z jakich komponentów powinny składać się te systemy oraz jaki jest ich charakter – krajowy (system opracowany na szczeblu krajowym) czy wspólny (system opracowany na szczeblu UE).

Zgodnie z art. 103 IRTA **komponenty wspólne** są rozwijane, testowane, wdrażane i zarządzane przez Komisję oraz mogą być testowane przez państwa członkowskie. **Komponenty krajowe** są rozwijane, testowane, wdrażane i zarządzane przez państwa członkowskie. Państwa członkowskie zapewniają **interoperacyjność** komponentów krajowych z komponentami wspólnymi. Komisja opracowuje

⁶ Dokument roboczy służb Komisji załączony do sprawozdania Komisji dla Parlamentu Europejskiego i Rady na podstawie art. 278a unijnego kodeksu celnego dotyczącego postępów w rozwijaniu systemów teleinformatycznych przewidzianych w kodeksie, SWD(2024) XX final.

i aktualizuje – w ścisłej współpracy z państwami członkowskimi – **wspólne specyfikacje dla systemów zdecentralizowanych**. Państwa członkowskie rozwijają **interfejsy** w celu zapewnienia funkcjonalności zdecentralizowanych systemów, która jest niezbędna do wymiany informacji z przedsiębiorcami i innymi osobami za pośrednictwem krajowych komponentów i interfejsów oraz z innymi państwami członkowskimi za pośrednictwem komponentów wspólnych, są operatorami tych interfejsów i utrzymują je.

Od 2022 r. metodyka realizacji projektów na potrzeby realizacji systemów została jeszcze bardziej zoptymalizowana. Ze strony Komisji modelowanie procesów biznesowych, modelowanie danych i specyfikacje techniczne opracowywano w sposób bardziej równoległy i od samego początku w ścisłej współpracy z ekspertami w dziedzinie prawa, biznesu i IT. Tę metodę najlepszych praktyk stosuje również większość państw członkowskich. Ponadto następuje ewolucja w kierunku przyjmowania bardziej „zwinnych” metodyk rozwoju systemów teleinformatycznych w ramach UKC, umożliwiających stopniowe zapewnienie użytkownikom lepszej funkcjonalności dzięki szybszym i przystępnym wersjom oprogramowania. Komisja dostosowała swoje podejście i dokumentację w odniesieniu do systemów transeuropejskich, aby umożliwić to „zwinne” podejście jako wsparcie dla państw członkowskich w celu przyspieszenia postępów. Znajduje to również odzwierciedlenie w nowym programie prac związanych z UKC.

Państwa członkowskie i Komisja odbywają nadal regularne posiedzenia w ramach Grupy Koordynacyjnej ds. Elektronicznych Systemów Celnych (ECCG) w celu określenia i uzgodnienia dokumentacji projektowej w odniesieniu do każdego systemu transeuropejskiego. ECCG stanowi również forum do kierowania i koordynowania działań państw członkowskich i Komisji. Ponadto Komisja systematycznie konsultowała się ze środowiskiem handlowym za pośrednictwem Grupy Kontaktowej ds. Handlu (TCG). Państwa członkowskie mają obowiązek pozostawać w bezpośrednim kontakcie ze swoimi przedsiębiorcami w odniesieniu do planów krajowych i dokumentacji dotyczącej przedsiębiorców. Niezwykle ważne będzie zapewnienie przez państwa członkowskie płynnego przejścia z istniejących systemów na systemy zmodernizowane, kiedy te ostatnie będą już gotowe. Ma to kluczowe znaczenie dla zapobieżenia skutkom dla operacji handlowych i celnych.

4. OGÓLNY PRZEGLĄD POSTĘPÓW WE WDRAŻANIU SYSTEMÓW TELEINFORMATYCZNYCH UKC

Programem prac związanych z UKC objęto siedemnaście projektów prowadzących do wdrożenia wymaganych systemów teleinformatycznych, w tym czternaście projektów transeuropejskich, za które odpowiada Komisja wraz z państwami członkowskimi, i trzy, za które wyłączną odpowiedzialność ponoszą państwa członkowskie.

4.1 Projekty zakończone przed 2023 r.

Komisja informuje o udanym wdrożeniu następujących **dziwięciu nowych systemów lub modernizacji**:

- system zarejestrowanych eksporterów w ramach UKC – *REX* (nowy): wdrożono w 2017 r.;
- system decyzji celnych w ramach UKC – *CDS* (nowy): wdrożono w 2017 r.;
- bezpośredni dostęp przedsiębiorców do europejskich systemów informacji w ramach UKC – *UUM&DS* (jednolite zarządzanie użytkownikami i podpis cyfrowy) (nowy): wdrożono w 2017 r.;
- system rejestracji i identyfikacji przedsiębiorców 2 w ramach UKC – *EORI2* (modernizacja): wdrożono w 2018 r.;
- Surveillance 3 w ramach UKC – *SURV3* (modernizacja): wdrożono w 2018 r.;
- system wiążącej informacji taryfowej w ramach UKC – *WIT* (modernizacja): wdrożono w 2019 r.;
- upoważnieni przedsiębiorcy w ramach UKC – *AEO* (modernizacja): wdrożono w 2019 r.;

- arkusze informacyjne dla procedur specjalnych w ramach UKC – *INF* (nowy): wdrożono w 2020 r.;
- system kontroli importu 2 w ramach UKC – wersja 1 – *ICS2* – wersja 1 (modernizacja): wdrożono w 2021 r.

4.2 Projekty w trakcie realizacji

Celem niniejszego sprawozdania jest podkreślenie osiągnięć i wyzwań napotkanych podczas realizacji bieżących projektów w 2023 r.

W sekcji 4.2.1 przedstawiono przegląd **sześciu projektów transeuropejskich** planowanych do wdrożenia w latach 2023–2025. W przypadku czterech z tych projektów okresy wdrażania zakończyły się w 2023 r., jak określono w programie prac związanych z UKC z 2019 r., ale ponieważ niektóre państwa członkowskie zgłosiły trudności, w 2023 r. dokonano przeglądu programu prac związanych z UKC.

W sekcji 4.2.2 przedstawiono realizację **trzech projektów krajowych**, a mianowicie *powiadomienia o przybyciu towarów*, *powiadomienia o przedstawieniu towarów i czasowego składowania*, *procedur specjalnych* oraz *modernizacji krajowych systemów importu*. Zgodnie z pierwotnym planem projekty te miały zacząć funkcjonować do 31 grudnia 2022 r., jak określono w UKC. Ze względu na niezdolność do dotrzymania tego terminu i zgodnie z wcześniejszymi informacjami zawartymi w rocznych sprawozdaniach z postępów w zakresie UKC szereg państw członkowskich wystąpiło jednak o odstępstwo na podstawie art. 6 ust. 4 UKC. 1 lutego 2023 r. Komisja przyjęła decyzję wykonawczą przyznającą odstępstwo niektórym państwom członkowskim, polegającą na przedłużeniu terminu do 31 grudnia 2023 r.

4.2.1 Projekty transeuropejskie

Projekty transeuropejskie mają szczególną strukturę, która może obejmować połączenie elementów centralnych i krajowych oraz wiele etapów. Jak określono w art. 278 ust. 3 UKC, należy je ukończyć najpóźniej do 31 grudnia 2025 r. Poniżej przedstawiono w zwięzły sposób cechy i harmonogram realizacji każdego projektu:

- 1) **Zarządzanie zabezpieczeniami w ramach UKC – GUM** (nowy): celem tego projektu jest zapewnienie przydziału poszczególnych rodzajów zabezpieczeń w czasie rzeczywistym i zarządzania tymi zabezpieczeniami, mając głównie na uwadze poprawę szybkości przetwarzania, identyfikowalności i monitorowania zabezpieczeń między urzędami celnymi.

Postępy: w 2023 r. udostępniono wytyczne biznesowe, moduł do e-uczenia się i szkolenia informatyczne. Terminowe wdrożenie *GUM – komponent 1*, który ma zostać wprowadzony centralnie do 11 marca 2024 r., było obciążone niskim ryzykiem.

Jeśli chodzi o *GUM – komponent 2*, państwa członkowskie mają ustanowić połączenia operacyjne z komponentem centralnym między marcem 2024 r. a czerwcem 2025 r. Państwa członkowskie wskazywały przeważnie, że ryzyko nieterminowej realizacji projektu jest niskie. Do II kw. 2023 r. siedem państw członkowskich zgłosiło, że ich krajowe komponenty systemu zostały już wdrożone, natomiast w przypadku pozostałych prace jeszcze trwają. Dwa państwa przewidują opóźnienie, jeśli chodzi o ukończenie tego etapu.

- 2) **System kontroli importu 2 w ramach UKC – ICS2** (modernizacja): celem tego systemu jest wzmocnienie bezpieczeństwa i ochrony łańcucha dostaw poprzez poprawienie jakości danych, usprawnienie zbierania danych, dostępności i wymiany danych w odniesieniu do wyprzedzających informacji o ładunku.

Postępy: *ICS2 – wersja 2* rozszerza zakres systemu na wszystkie ładunki (w tym przesyłki ekspresowe i pocztowe) wprowadzane do UE drogą powietrzną.

Centralny system *ICS2 – wersja 2* został wdrożony przez Komisję 1 marca 2023 r. zgodnie z przewidzianym prawem terminem.

Jeżeli chodzi o gotowość państw członkowskich do udziału we wdrażaniu, dwanaście państw członkowskich wdrożyło ICS2 – wersja 2 do 1 marca 2023 r. Dwunastu innym państwom członkowskim przyznano odstępstwa, przedłużając termin wdrożenia do 30 czerwca 2023 r.⁷ ze względu na wysokie ryzyko opóźnień. Do końca 2023 r. wersja 2 funkcjonowała w dwudziestu sześciu państwach członkowskich. Pozostałe jedno państwo członkowskie planuje przyłączenie się w pierwszej połowie 2024 r.

Przedsiębiorcy przechodzili na stosowanie systemu stopniowo do października 2023 r., jednak do końca roku w przypadku około 40 przewoźników lotniczych wdrażanie było nadal w toku. Państwa członkowskie odpowiadają za zgodność przedsiębiorców z wymogami systemu ICS2. Komisja wraz z państwami członkowskimi i odpowiednimi stowarzyszeniami branżowymi monitoruje stopniowe wdrażanie przedsiębiorców. Komisja przypominała państwom członkowskim, by podejmowały wszelkie niezbędne działania (w tym ewentualnie nakładały kary) w przypadku utrzymującego się braku zgodności ze strony przedsiębiorców.

Prace nad ICS2 – wersja 3 rozpoczęły się zgodnie z planem. Większość państw członkowskich wskazała, że projekt jest obciążony niskim ryzykiem i jest realizowany zgodnie z założeniami dotyczącymi pełnego wdrożenia systemu w terminie określonym w programie prac związanych z UKC.

- 3) **Potwierdzenie unijnego statusu celnego towarów w ramach UKC – PoUS (nowy):** celem tego projektu jest zapewnienie przechowywania wszelkich dowodów potwierdzających, że przedsiębiorcy wykazali unijny status celny towarów, zarządzania tymi dowodami i ich wyszukiwania. Z względu na zależności między manifestem celnym towarów w ramach UKC (CGM) oraz europejskim systemem morskich pojedynczych punktów kontaktowych (EMSWe) projekt będzie realizowany w dwóch etapach w celu ograniczenia ryzyka i niespójności.

Postępy: PoUS – etap 1 ma zostać uruchomiony do 1 marca 2024 r., a ryzyko opóźnień jest niskie.

Jeśli chodzi o PoUS – etap 2, Komisja ukończyła specyfikacje techniczne w II kw. 2023 r., a zakończenie działań w zakresie badań zgodności zaplanowano na III kw. 2025 r. Komisja jest na dobrej drodze do terminowej realizacji projektu. Należy jednak zauważyć, że ze względu na różnicę w dacie wdrożenia manifestu celnego towarów w ramach PoUS – etap 2 (CGM) (2 czerwca 2025 r.) i datą wdrożenia europejskiego systemu morskich pojedynczych punktów kontaktowych (15 sierpnia 2025 r.) postulowano dokonanie dostosowania w nowym programie prac związanych z UKC. W związku z tym wdrożenie przesunięto w nowym programie prac związanych z UKC na 15 sierpnia 2025 r.⁸ W odniesieniu do tego projektu zidentyfikowano średnie ryzyko w związku z problemami z postępowaniem we wdrażaniu europejskiego systemu morskich pojedynczych punktów kontaktowych.

- 4) **Scentralizowana odprawa dla importu w ramach UKC – CCI (nowy):** celem tego projektu jest umożliwienie przedsiębiorcom objęcia towarów procedurą celną poprzez złożenie – w miejscu prowadzenia działalności – zgłoszenia celnego w odniesieniu do towarów, które będą przedstawiane w innym państwie członkowskim. CCI będzie się opierał na nowych krajowych systemach importu i umożliwi zautomatyzowanie odprawy scentralizowanej na szczeblu europejskim.

Postępy: w przypadku CCI – Etap 1 Komisja realizuje działania zgodnie z harmonogramem i przeprowadza z państwami członkowskimi badania zgodności. Projektowi przypisano

⁷ Decyzja wykonawcza Komisji (UE) 2023/438 z dnia 24 lutego 2023 r. przyznająca odstępstwo niektórym państwom członkowskim na podstawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 952/2013, dotyczące stosowania sposobów innych niż techniki elektronicznego przetwarzania danych do wymiany i przechowywania informacji w ramach wersji 2 systemu kontroli importu 2 (Dz.U. L 63 z 28.2.2023, s. 56).

⁸ Datę odpowiednio zaktualizowano w przeglądzie programu prac związanych z UKC z 2023 r.

średni do wysokiego poziom ryzyka ze względu na zależność od gotowości państw członkowskich do modernizacji krajowego systemu importu (NIS), co jest warunkiem wstępnym wdrożenia CCI.

W związku ze zgłoszonymi opóźnieniami we wdrażaniu *CCI – Etap 1* w stosunku do wyznaczonego terminu 1 grudnia 2023 r. Komisja realizuje nowe podejście wieloetapowe, w którym priorytetowo traktuje się standardowe deklaracje i swobodę wyboru rodzaju komunikatu, a jednocześnie przedłuża się termin wdrożenia *CCI – Etap 1*⁹, przy czym ostateczne wdrożenie nastąpi 1 lipca 2024 r., co znalazło odzwierciedlenie w nowym programie prac związanych z UKC.

Jeśli chodzi o *CCI – Etap 2* Komisja zakończyła prace nad specyfikacją techniczną w 2022 r., na długo przed terminem wdrażania planowanym na okres od października 2023 r. do 2 czerwca 2025 r.

Jeżeli chodzi o ocenę poziomu kompletności całego systemu CCI, większość państw członkowskich zgłosiła postępy we wdrażaniu, przy średnim poziomie ryzyka związanego z terminową realizacją projektu w stosunku do terminu wyznaczonego dla *CCI – Etap 2*.

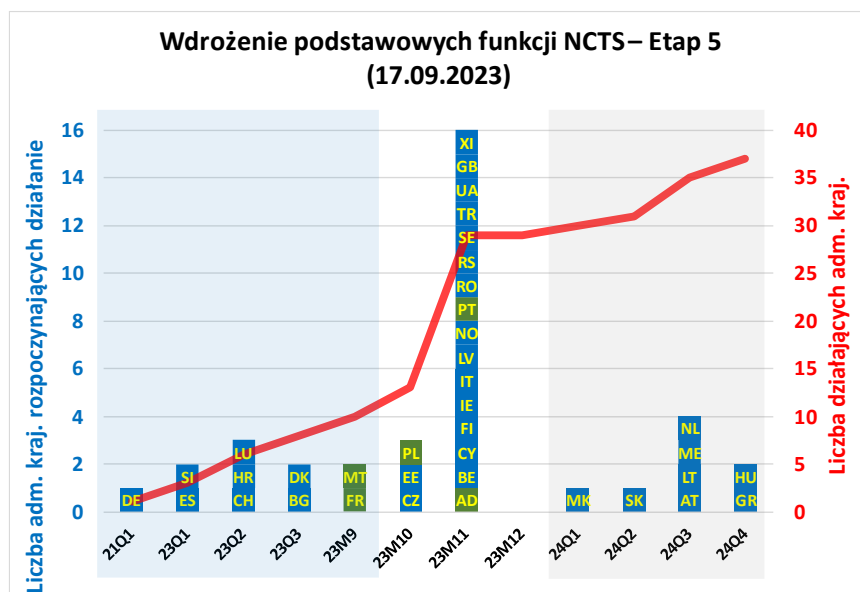
Niektóre państwa członkowskie wyraziły zamiar wspólnego wdrożenia *CCI – Etap 1* i *CCI – Etap 2*.

- 5) **Nowy skomputeryzowany system tranzytowy w ramach UKC – NCTS** (modernizacja): celem tego systemu jest dostosowanie istniejącego systemu tranzytu unijnego i tranzytu wspólnego do nowych przepisów prawnych UKC, w tym do nowych wymogów dotyczących danych wynikających z UKC oraz połączeń z innymi systemami.

Postępy: ogólnie rzecz biorąc, w przypadku *NCTS – etap 5* poczyniono znaczne postępy. Projektowi przypisano jednak wysokie ryzyko, ponieważ termin wdrożenia wyznaczony na 1 grudnia 2023 r. nie mógł zostać osiągnięty przez szereg państw członkowskich. W związku z tym uzgodniono nowe podejście, które znalazło odzwierciedlenie w nowym programie prac związanych z UKC. Oznacza to, że *NCTS – etap 5* można wdrożyć w dwóch etapach: podstawowe funkcje do 1 grudnia 2023 r. przy zachowaniu ciągłości działania dostosowanej do UKC, a funkcje inne niż podstawowe – do 2 grudnia 2024 r.

Jak pokazuje rysunek 1, trzy państwa członkowskie uruchomiły system do lutego 2023 r., a cztery inne dołączyły do nich do września 2023 r. Wszystkie państwa członkowskie z wyjątkiem sześciu zobowiązały się do uruchomienia podstawowych funkcji do 1 grudnia 2023 r., a większość z nich potwierdziła, że osiągną pełną operacyjność zarówno w odniesieniu do funkcji podstawowych, jak i funkcji innych niż podstawowe do 1 grudnia 2024 r.

⁹ Podejście przedstawione w 2023 r. w kontekście przeglądu programu prac w zakresie UKC i MASP-C. Zakończenie okresu wdrażania *CCI – Etap 1* ma trwać do końca II kw. 2024 r., przy czym ostateczny termin wdrożenia wyznaczono na 1.07.2024 r.

Rysunek 1 – Wdrażanie etapu 5 systemu NCTS przez administracje krajowe

W przypadku NCTS – etap 6 w nowym programie prac związanych z UKC harmonogram jest zsynchronizowany z harmonogramem wdrażania ICS2 – wersja 3¹⁰, a w nowym okresie wdrażania ustanowiono wyraźną granicę dla NCTS – etap 5. Zmiany te powinny rozwiązać kwestię ryzyka opóźnień i umożliwić państwom członkowskim i przedsiębiorcom określenie ich strategii oraz działań, tak aby wdrożenie było gotowe w nowych terminach. Z tego względu ryzyko związane z tym projektem w kontekście jego finalizacji do 1 września 2025 r. zostało zredukowane do niskiego poziomu.

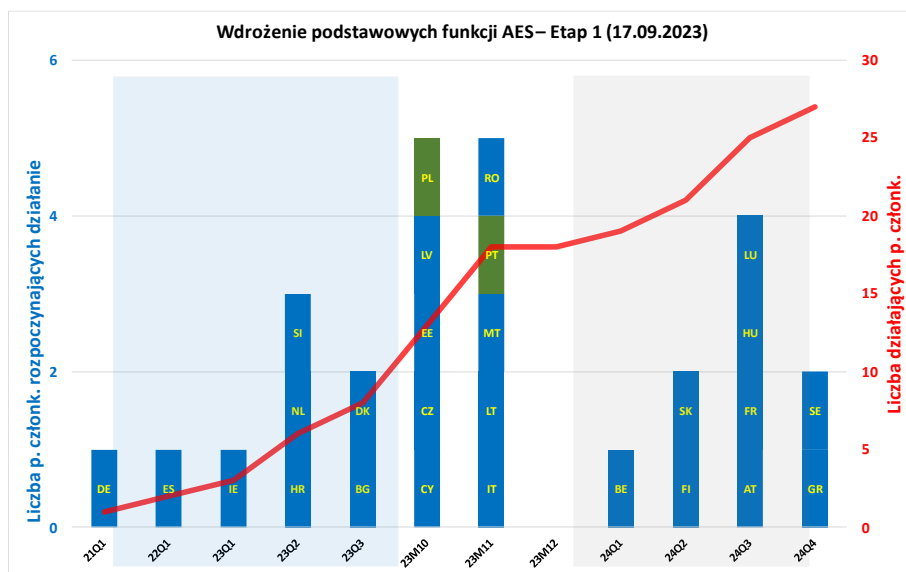
6) Automatyczny system eksportu w ramach UKC – AES (modernizacja): celem tego systemu jest realizacja wymogów UKC dotyczących wywozu i wyprowadzenia towarów.

Postępy: w przypadku AES państwa członkowskie zgłosiły znaczne postępy we wdrażaniu swoich krajowych aplikacji dotyczących wywozu w 2023 r. Ponieważ jednak termin wdrożenia wyznaczony na 1 grudnia 2023 r. nie mógł zostać osiągnięty przez szereg państw członkowskich, co doprowadziło do przyjęcia zmienionego planu w programie prac związanych z UKC, projekt jest obciążony wysokim ryzykiem. AES może zostać wdrożony w trzech etapach: pierwszym są podstawowe funkcje (1 grudnia 2023 r.), drugim – interfejs z systemem związanym z akcyzą (luty 2024 r.), a ostatnim – funkcje inne niż podstawowe (2 grudnia 2024 r.).

Zmiany te powinny uwzględniać ryzyko opóźnień i umożliwić państwom członkowskim oraz przedsiębiorcom określenie strategii w celu dotrzymania nowych terminów, ponieważ ich brak stwarzałyby średnie lub wysokie ryzyko dla terminowej realizacji do końca 2024 r.

Rysunek 2 pokazuje, że osiem państw członkowskich zgłosiło rozpoczęcie międzynarodowego działania AES do września 2023 r. Kolejne osiem państw członkowskich realizuje obecnie wraz z Komisją swoje plany wdrożenia, aby zapewnić terminowe rozpoczęcie działania systemów. Większość państw członkowskich potwierdziła swoje zobowiązanie do uruchomienia podstawowych funkcji do 1 grudnia 2023 r., a funkcji podstawowych i innych niż podstawowe – do 2 grudnia 2024 r.

¹⁰ Jak przewidziano w nowym programie prac związanych z UKC, NCTS – etap 5 zostanie w pełni wdrożony do 21 lutego 2025 r. Przewiduje się przejście z NCTS – etap 5 na NCTS – etap 6 w okresie między 1.03.2025 r. a 1.09.2025 r., tj. w tym samym okresie, w którym ICS2 – wersja 2 przejdzie na ICS2 – wersja 3, co umożliwi synchronizację między obydwoma systemami.

Rysunek 2 – Wdrażanie AES przez państwa członkowskie

Podsumowując status sześciu pozostałych do wdrożenia projektów transeuropejskich, Komisja realizuje nadal prace zgodnie z terminami uzgodnionymi w kontekście UKC i programu prac związanych z UKC. Jeśli chodzi o wdrażanie przez państwa członkowskie krajowych komponentów tych transeuropejskich systemów, stwierdzono ryzyko poważnych opóźnień, w szczególności w przypadku CCI – Etap 1, AES i NCTS – Etap 5, ale ryzyko to zostało częściowo zażegnane poprzez przyjęcie nowego programu prac związanych z UKC (zob. sekcja 4.3).

4.2.2 Projekty krajowe

Zgodnie z art. 278 ust. 2 UKC państwa członkowskie miały ukończyć modernizację swoich **trzech w pełni krajowych projektów**¹¹ do 31 grudnia 2022 r. Dwadzieścia dwa państwa członkowskie nie zdołały jednak dotrzymać tego terminu. W związku z tym na ich wniosek przyznano im odstępstwa, przedłużając termin wdrożenia do 31 grudnia 2023 r.¹²

Postęp w każdym z projektów krajowych przedstawiono poniżej i zilustrowano na rys. 3:

- 1) **Powiadomienie o przybyciu towarów, powiadomienie o przedstawieniu towarów oraz czasowe składowanie w ramach UKC (AN, PN i TS)** (modernizacja): projekt ten ma na celu automatyzację krajowych procesów związanych z wprowadzaniem towarów.

¹¹ Z harmonogramu tego usunięto jednak komponent eksportowy krajowego systemu procedur specjalnych, w przypadku którego działalność i planowanie są powiązane z automatycznym systemem eksportu (AES).

¹² Decyzja wykonawcza Komisji (UE) 2023/235 z dnia 1 lutego 2023 r. przyznająca odstępstwo niektórym państwom członkowskim na podstawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 952/2013, dotyczące stosowania sposobów innych niż techniki elektronicznego przetwarzania danych do wymiany i przechowywania informacji dla powiadomienia o przybyciu statku morskiego lub statku powietrznego (Dz.U. L 32 z 3.2.2023, s. 220).

Decyzja wykonawcza Komisji (UE) 2023/234 z dnia 1 lutego 2023 r. przyznająca odstępstwo niektórym państwom członkowskim na podstawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 952/2013, dotyczące stosowania sposobów innych niż techniki elektronicznego przetwarzania danych do wymiany i przechowywania informacji dla powiadomienia o przedstawieniu towarów wprowadzanych na obszar celny Unii (Dz.U. L 32 z 3.2.2023, s. 217).

Decyzja wykonawcza Komisji (UE) 2023/236 z dnia 1 lutego 2023 r. przyznająca odstępstwo niektórym państwom członkowskim na podstawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 952/2013, dotyczące stosowania sposobów innych niż techniki elektronicznego przetwarzania danych do wymiany i przechowywania informacji dla deklaracji do czasowego składowania w odniesieniu do towarów nieunijnych przedstawionych organom celnym (Dz.U. L 32 z 3.2.2023, s. 223).

Decyzja wykonawcza Komisji (UE) 2023/237 z dnia 1 lutego 2023 r. przyznająca odstępstwo niektórym państwom członkowskim dotyczące stosowania sposobów innych niż techniki elektronicznego przetwarzania danych do wymiany i przechowywania informacji dotyczących zgłoszenia celnego dla towarów wprowadzanych na obszar celny Unii określonego w art. 158, 162, 163, 166, 167, 170-174, 201, 240, 250, 254 i 256 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 952/2013 ustanawiającego unijny kodeks celny (Dz.U. L 32 z 3.2.2023, s. 226).

Postępy: w poprzednich rocznych sprawozdaniach z postępów dotyczących wdrażania UKC stwierdzono, że istnieje ryzyko, iż realizacja systemów krajowych nie nastąpi w przewidzianym terminie. Jak pokazano, większość państw członkowskich zakończyła wdrażanie do końca 2023 r. Więcej szczegółowych informacji znajduje się w sekcji 3.1.2 dokumentu roboczego służb Komisji towarzyszącego niniejszemu sprawozdaniu.

- 2) **Modernizacja krajowych systemów importu w ramach UKC – NIS (modernizacja):** projekt ten ma na celu wdrożenie wszystkich wymogów dotyczących procesów i danych wynikających z UKC, które dotyczą przywozu.

Postępy: szereg państw członkowskich zgłaszało ryzyko związane z terminową realizacją projektu od 2022 r., co poskutkowało przyznaniem odstępstw. Do końca 2023 r. NIS został wdrożony w dziewiętnastu państwach członkowskich. W kilku państwach członkowskich konieczna jest dalsza modernizacja, aby projekt został w pełni ukończony; inne państwa nie są gotowe do wdrożenia do końca 2023 r. (termin odstępstwa). Więcej szczegółowych informacji znajduje się w sekcji 3.2.2 dokumentu roboczego służb Komisji towarzyszącego niniejszemu sprawozdaniu.

- 3) **Procedury specjalne w ramach UKC – PS (modernizacja):** celem tego projektu jest harmonizacja procedur specjalnych (dotyczy to składowania celnego, końcowego przeznaczenia, odprawy czasowej oraz uszlachetniania czynnego i biernego).

Postępy: Biorąc pod uwagę współzależność z *krajowymi systemami importu*, do końca 2023 r. dwadzieścia jeden państw członkowskich ukończyło *PS IMP*. Więcej szczegółowych informacji znajduje się w sekcjach 3.3.2 i 3.4.2 dokumentu roboczego służb Komisji towarzyszącego niniejszemu sprawozdaniu.

	AN	PN	TS	NIS	PS IMP
Termin wdrożenia wg UKC	31.12.2022 z przedłużeniem do 31.12.2023 ⁽¹⁾			31.12.2022 z przedłużeniem do 31.12.2023 ⁽²⁾	
AT	nd.	21-06-2023	Nie podano	Nie podano	03-02-2025
BE	30-06-2023	05-07-2023	29-11-2023	06-12-2023	06-12-2023
BG	01-03-2023	23-10-2023	23-10-2023	23-10-2023	23-10-2023
CY	07-11-2023	07-11-2023	07-11-2023	07-11-2023	07-11-2023
CZ	01-03-2023	01-03-2023	31-12-2023	01-12-2024	01-12-2024
DE	01-03-2023	06-03-2021	06-03-2021	06-03-2021	06-03-2021
DK	31-10-2023	31-10-2023	15-10-2024	15-10-2024	15-10-2024
EE	01-10-2023	01-10-2023	01-10-2023	01-07-2021	01-07-2021
ES	nd.	01-03-2024	01-03-2024	30-09-2023	30-09-2022
FI	31-03-2023	31-03-2021	31-12-2022	31-12-2019	30-12-2022
FR	01-07-2023	06-03-2024	06-03-2024	31-12-2024	30-09-2023
GR	31-12-2024	31-12-2024	31-12-2024	31-12-2022	31-12-2024
HR	01-07-2023	01-03-2023	01-12-2022	01-01-2023	01-01-2023
HU	31-12-2023	31-12-2023	31-12-2023	12-10-2023	12-10-2023
IE	nd.	23-11-2020	23-11-2020	24-06-2024	23-11-2020
IT	13-12-2022	13-12-2022	13-12-2022	01-07-2021	01-07-2021
LT	01-03-2023	28-02-2023	31-10-2023	31-12-2023	31-12-2023
LU	01-03-2023	10-01-2023	10-01-2023	02-05-2023	02-05-2023
LV	24-09-2017	24-09-2017	24-09-2017	03-06-2018	03-06-2018
MT	01-06-2024	01-06-2024	01-06-2024	01-02-2025	01-02-2025
NL	01-07-2023	01-12-2023	01-12-2023	01-04-2022	01-04-2022
PL	01-12-2023	31-12-2023	31-12-2023	31-12-2023	01-07-2021
PT	28-10-2024	28-10-2024	28-10-2024	28-10-2024	28-10-2024
RO	01-10-2023	01-10-2023	01-10-2023	01-10-2023	31-12-2023

SE	01-03-2023	27-09-2023	01-10-2024	15-03-2022	20-06-2023
SI	01-03-2023	01-03-2023	30-11-2023	01-01-2022	01-01-2022
SK	01-03-2023	01-10-2023	02-06-2025	01-01-2025	11-06-2016

Legenda	
	Zgodnie z programem prac związanych UKC, dalszą aktualizacją do 1 lipca 2024 r. lub przyznanym odstępstwem
	Po upływie terminu określonego w programie prac związanych z UKC lub przyznanym odstępstwem
	Nie podano

(1) Do 31.12.2023 r. w przypadku państw członkowskich, którym przyznano odstępstwo.
(2) Do 31.12.2023 r. w przypadku państw członkowskich, którym przyznano odstępstwo, lub do 1.07.2024 r., w przypadku gdy zastosowanie ma art. 2 ust. 4a rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2015/2446, co ma miejsce na przykład w odniesieniu do Bułgarii, Irlandii i Polski.

Rysunek 3 – Planowanie wdrożenia krajowych systemów wprowadzania/importu

Podsumowując, państwa członkowskie kończą obecnie modernizację trzech w pełni krajowych projektów. Choć większość państw członkowskich przewiduje wdrożenie swoich systemów do końca 2023 r., zgodnie z przyznanym terminem odstępstwa, znaczna liczba państw członkowskich nadal zgłaszała dalsze opóźnienia, głównie w odniesieniu do TS i NIS, co spowoduje, że wdrożenie będzie trwało dłużej niż do 2023 r. i wpłynie na inne dziedziny.

Opóźnienia we wdrażaniu krajowych systemów dotyczących wprowadzania towarów (powiadomienie o przybyciu towarów/powiadomienie o przedstawieniu/czasowe składowanie) zakłócają całokształt cyklu ICS2 i procesy wsparcia, co ma wpływ na łańcuchy dostaw i zwiększa koszty dla przedsiębiorców związane z opracowaniem rozwiązania tymczasowego.

Opóźnienia w modernizacji NIS mają również negatywny wpływ na przedsiębiorców, ponieważ odroczone zostaje korzystanie ze wszystkich funkcji przy przywozie, w przypadku którego przedsiębiorcy mogliby skorzystać z uproszczeń formalności, takich jak wpis do rejestru zgłaszającego. Ponadto modernizacja ta jest ważnym warunkiem wstępnym wdrożenia systemu teleinformatycznego związanego z CCI.

Więcej szczegółów na temat opóźnień przedstawiono w sekcji 3.2 dokumentu roboczego służb Komisji.

4.3 Ryzyko opóźnień we wdrażaniu systemów teleinformatycznych w ramach UKC

W niniejszym sprawozdaniu rozróżnia się pomiędzy postępami poczynionymi przez Komisję a postępami państw członkowskich. Działania **Komisji odbywają się zgodnie z planem** i nie odnotowano opóźnień w stosunku do przewidzianego prawem terminu ani nie stwierdzono żadnego ryzyka, które mogłoby skutkować opóźnieniem wdrożenia. Opóźnienia, jakich doświadczają państwa członkowskie, wpływają na postępy we wdrażaniu systemów transeuropejskich, takich jak ICS2, CCI, NCTS i AES, co z kolei ma wpływ na działania wykonywane przez Komisję. Powoduje to konieczność zwiększenia zasobów inwestycyjnych przeznaczanych na badania zgodności oraz na działania koordynacyjne i wspierające w ramach projektów transeuropejskich. Ponadto skutkuje to również udzielaniem dalszej pomocy w zakresie alternatywnych krajowych programów rozwoju i wdrażania oraz monitorowania, a także wymaga utrzymywania centralnych komponentów przez dłuższy czas w okresach przejściowych.

Większość **państw członkowskich stopniowo czyni postępy** w rozwoju projektów, za które odpowiadają, chociaż niektóre z nich robią to w wolniejszym tempie, niż pierwotnie planowano. W rezultacie w niektórych projektach krajowych i transeuropejskich odnotowano **opóźnienia wykraczające poza terminy przewidziane prawem lub w ramach odstępstwa**.

Państwa członkowskie przedstawiły szereg powodów usprawiedliwiających opóźnienia, z których większość ma charakter powtarzalny i prowadzi do opóźnień w opracowywaniu ich systemów. Należą do nich brak zasobów finansowych i ludzkich, konkurujące ze sobą priorytety oraz wpływ rosyjskiej inwazji na Ukrainę na wysokość cel. Ponadto państwa członkowskie zgłaszały również niezdolność krajowych infrastruktur informatycznych do sprostania technicznym potrzebom w ramach projektów, problemy z potencjałem wykonawców i zależnościach z innymi zainteresowanymi stronami, z przejściem i testami z udziałem przedsiębiorców, spóźnione lub nieudane zaproszenia do składania ofert w celu zlecenia do wykonania prac, uciążliwe procedury udzielania zamówień publicznych, problemy z zarządzaniem oraz złożone integracje systemowe projektów w ramach UKC

Pomimo terminowego dostarczenia przez Komisję specyfikacji funkcjonalnych i technicznych dla systemów transeuropejskich w ramach programu prac związanych z UKC w kilku państwach członkowskich nadal nie udzielono zamówień lub nadal występują poważne problemy z krajowymi procesami udzielania zamówień, co ma wpływ na terminowe wdrożenie systemów.

Państwa członkowskie i Komisja odbyły spotkania dwustronne, by omówić i rozwiązać problemy oraz podkreślić znaczenie priorytetowego traktowania projektów UKC. W tym względzie Komisja doradzała również w sprawie ewentualnych działań następnych i środków. **Dwadzieścia dwa państwa członkowskie przedłożyły Komisji formalne wnioski o odstąpienie** na podstawie art. 6 ust. 4 UKC dotyczące opóźnień w realizacji **projektów krajowych** w stosunku do przewidzianych prawem terminów. Komisja dokonała przeglądu wniosków i przedstawionych w nich uzasadnień w świetle szczególnych okoliczności i **wydała decyzje wykonawcze przyznające odstąpienia** wnioskującym państwom członkowskim. Za sprawą odstąpienia dotyczących *powiadomienia o przybyciu towarów, powiadomienia o przedstawieniu towarów, czasowego składowania, krajowego systemu importu i procedur specjalnych – komponent 2* przedłużono termin do 31 grudnia 2023 r.¹³, natomiast za sprawą odstąpienia dotyczącego *ICS2 – wersja 2* przedłużono termin do 30 czerwca 2023 r.

Poniżej przedstawiono przegląd odstąpienia przyznanych państwom członkowskim:

- Jeśli chodzi o wdrożenie **powiadomienia o przybyciu towarów**, odstąpienie przyznano następującym państwom członkowskim: AT, BE, BG, CY, CZ, DK, EE, ES, FR, GR, HU, HR, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SE, SI i SK. Jednocześnie BG, CY, DE, EE, ES, FI, FR, HR, HU, LT, LU, NL, SE oraz SI zgłosiły, że będą używać *AN* zintegrowanego w ramach *ICS2 – wersja 2* (wdrożonego 1 marca 2023 r. lub 30 czerwca 2023 r. w przypadku państw członkowskich, którym przyznano odstąpienie). DE oraz IE wskazały *powiadomienia o przybyciu towarów* jako niemające zastosowania.
- Jeśli chodzi o wdrożenie **powiadomienia o przedstawieniu towarów**, odstąpienie przyznano następującym państwom członkowskim: AT, BE, CY, CZ, DK, EE, ES, FR, GR, HU, HR, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SE, SI i SK.
- Jeśli chodzi o wdrożenie **czasowego składowania**, odstąpienie przyznano następującym państwom członkowskim: AT, BE, CY, CZ, DK, EE, ES, FR, GR, HU, HR, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SE, SI i SK. Ponadto GR zgłosiła potrzebę przedłużenia odstąpienia.
- Jeśli chodzi o wdrożenie **modernizacji krajowych systemów importu**, odstąpienie przyznano następującym państwom członkowskim: AT, BG, CY, CZ, DK, ES, FR, GR, HU, LT, LU, MT, NL, PT, RO i SE. Wspomniane opóźnienia wpłyną na transeuropejski projekt *CCI* oraz na *Procedury specjalne – komponent 2*, w przypadku których kalendarium jest takie samo jak w przypadku modernizacji *krajowego systemu importu*. Ponadto GR i SK zgłosiły potrzebę przedłużenia odstąpienia.
- Jeśli chodzi o wdrożenie **Procedur specjalnych – komponent 2**, odstąpienie przyznano następującym państwom członkowskim: AT, BG, CY, CZ, DK, ES, FR, GR, HU, LT, LU, MT, NL, PT, RO i SE.

¹³ W przypadku rodzajów transportu innych niż lotniczy odstąpienia dotyczące powiadomienia o przybyciu towarów, powiadomienia o przedstawieniu towarów i czasowego składowania obowiązują do 29.02.2024 r.

- Jeśli chodzi o wdrożenie **ICS2 – wersja 2**, odstępstwo przyznano następującym państwom członkowskim: AT, BE, DK, EE, FR, GR, HR, LU, NL, PL, RO i SE. GR i RO złożyły formalny wniosek o kolejne odstępstwo. Ponadto GR i RO zgłosiły potrzebę przedłużenia odstępstwa. Do końca 2023 r. RO będzie nadal borykać się z problemami związanymi z wdrożeniem tej wersji.

Na podstawie informacji otrzymanych od państw członkowskich można stwierdzić, że 71 % wszystkich przedłużonych terminów na 2023 r. przyznanych w ramach odstępstw zostało dotrzymany. W pozostałych 29 % przypadków państwa członkowskie nadal borykają się z problemami związanymi z wdrożeniem.

Jak przedstawiono w towarzyszącym dokumencie roboczym służb Komisji, **kilka państw członkowskich poinformowało Komisję o opóźnieniach w realizacji projektów transeuropejskich:**

- Jeśli chodzi o wdrożenie **Procedur specjalnych – komponent 1**, planowaną datę rozpoczęcia funkcjonowania późniejszą niż termin określony w programie prac związanych z UKC wskazały następujące państwa członkowskie: FI, FR, GR, HU, LU, MT, PT, SE i SK. Więcej szczegółowych informacji znajduje się w sekcji 3.3 dokumentu roboczego służb Komisji towarzyszącego niniejszemu sprawozdaniu.
- Jeśli chodzi o wdrożenie **ICS2 – wersja 3**, następujące państwa członkowskie zgłosiły daty wdrożenia wykraczające poza termin określony w programie prac związanych z UKC¹⁴: FI, FR, HR, IE, MT, PT i SK. Więcej szczegółowych informacji znajduje się w sekcji 4.2 dokumentu roboczego służb Komisji towarzyszącego niniejszemu sprawozdaniu.
- Jeśli chodzi o wdrożenie **CCI – Etap 1**, planowaną datę rozpoczęcia funkcjonowania późniejszą niż termin określony w programie prac związanych z UKC wskazały następujące państwa członkowskie¹⁵: BE, CZ, DE, DK, ES, FI, HR, HU, IE, LT, LU, LV, MT, NL, PT, SI i SK. W przypadku **CCI – Etap 2**, BE, DE, EE, ES, FI, GR i NL wskazały planowaną datę rozpoczęcia funkcjonowania, która jest późniejsza niż termin określony w programie prac związanych z UKC. Więcej szczegółowych informacji znajduje się w sekcjach 3.6 i 4.4 dokumentu roboczego służb Komisji towarzyszącego niniejszemu sprawozdaniu.
- Jeżeli chodzi o wdrożenie **NCTS – Etap 5**, AT, ES, FI, GR, HU, IE, LT, LV, MT, NL, PT, SE i SK wskazały opóźnienia w porównaniu z terminem rozpoczęcia działania określonym w programie prac związanych z UKC¹⁶. Więcej szczegółowych informacji znajduje się w sekcji 3.7 dokumentu roboczego służb Komisji towarzyszącego niniejszemu sprawozdaniu.
- W odniesieniu do wdrożenia **AES – komponent 1**, AT, BE, FI, FR, GR, HU, LU, MT, PT, SE i SK wskazały planowaną datę rozpoczęcia funkcjonowania późniejszą niż termin określony w programie prac związanych z UKC¹⁷. Więcej szczegółowych informacji znajduje się w sekcji 3.8 dokumentu towarzyszącego niniejszemu sprawozdaniu.
- Jeśli chodzi o wdrożenie **GUM – komponent 2**, planowaną datę rozpoczęcia funkcjonowania późniejszą niż termin określony w programie prac związanych z UKC wskazały następujące

¹⁴ W przeglądzie programu prac związanych z UKC z 2023 r. przewiduje się pełne wdrożenie **ICS2 – wersja 3** przez wszystkie państwa członkowskie do 3.06.2024 r. Wprowadzenie **ICS2 – wersja 3** planowane jest w trzech krokach: krok 1 obejmuje przewoźników w transporcie morskim i żegludze śródlądowej (z okresem wdrażania rozpoczynającym się 3.06.2024 r. i kończącym się 4.12.2024 r.); krok 2 obejmuje rejestratorów na poziomie spedytora/przewoźnika w transporcie morskim i żegludze śródlądowej (z okresem wdrażania rozpoczynającym się 4.12.2024 r. i kończącym się 1.04.2025 r.); krok 3 obejmuje przewoźników drogowych i kolejowych (z okresem wdrażania rozpoczynającym się 1.04.2025 r. i kończącym się 1.09.2025 r.).

¹⁵ W przeglądzie programu prac związanych z UKC z 2023 r. zakończenie okresu wdrażania przewidziano na 1.07.2024 r.

¹⁶ W przeglądzie programu prac związanych z UKC z 2023 r. zakończenie okresu wdrażania podstawowych funkcji systemu przewidziano na 1.12.2023 r., a pozostałych funkcji – na 2.12.2024 r. Do 2.12.2024 r. wszystkie państwa członkowskie i przedsiębiorcy powinni korzystać z systemu **NCTS – Etap 5**. Zakończenie okresu przejściowego przewidziano na 21.01.2025 r.

¹⁷ W przeglądzie programu prac związanych z UKC z 2023 r. zakończenie okresu wdrażania podstawowych funkcji systemu przewidziano na 1.12.2023 r., opracowanie zharmonizowanego interfejsu z EMCS na 13.02.2024 r., a zakończenie wdrażania pozostałych funkcji – na 2.12.2024 r. Do 2.12.2024 r. wszystkie państwa członkowskie i przedsiębiorcy powinni korzystać z systemu AES. Zakończenie okresu przejściowego przewidziano na 11.02.2025 r.

państwa członkowskie¹⁸: BE, DE, DK, GR i HR. Więcej szczegółowych informacji znajduje się w sekcji 4.1 dokumentu roboczego służb Komisji towarzyszącego niniejszemu sprawozdaniu.

Komisja bardzo dokładnie analizuje i monitoruje sytuację w zakresie powyższych projektów i wprowadza środki w celu zwiększenia wsparcia (zob. sekcja 4.4 poniżej).

Podsumowując, większość państw członkowskich dąży do realizacji **projektów krajowych** w nowych terminach przewidzianych w odstępstwach. Niektóre państwa członkowskie nadal zgłaszały jednak opóźnienia w stosunku do terminów przewidzianych w odstępstwach. Opóźnienia te mogą ponadto negatywnie wpłynąć na realizację krajowych komponentów systemów transeuropejskich z datą wdrożenia w 2023 r., ponieważ dodatkowe wysiłki zostaną skondensowane w krótszych ramach czasowych. Jeśli chodzi o realizację **krajowych komponentów systemów transeuropejskich**, niektóre państwa członkowskie zgłosiły opóźnienia w realizacji niektórych projektów.

4.4 Działania zaradcze

Większość państw członkowskich poczyniła znaczne postępy w rozwoju systemów transeuropejskich, a kilka z nich dążyło do wdrożenia swoich systemów do końca 2023 r. zgodnie z pierwotnymi terminami i przewidzianymi odstępstwami. W niektórych z nich występują jednak opóźnienia, co powoduje, że ich plany wdrożenia zostaną przesunięte na koniec okresu wdrażania lub poza ten okres. Komisja wezwała do ścisłego przestrzegania planów dotyczących projektów krajowych w celu ich terminowego wdrożenia.

Państwa członkowskie nakreśliły różne działania zaradcze mające na celu rozwiązanie problemu (potencjalnych) opóźnień i zapewnienie dotrzymania przewidzianych prawem terminów. Działania te obejmują przydzielenie dodatkowych zasobów, przyjęcie „zwinnej” metodyki, podział projektów na etapy i reorganizację relacji z dostawcami w celu poprawy wydajności i zacieśnienia współpracy. Inne państwa członkowskie planują wzmocnienie struktur organizacyjnych, usprawnienie procesów i udoskonalenie planowania w celu poprawy zarządzania projektami i podejmowania decyzji. Środki te przytoczono zarówno w odniesieniu do projektów krajowych, jak i transeuropejskich.

W związku z opóźnieniami po stronie państw członkowskich **Komisja zwiększa swoje wsparcie dla państw członkowskich poprzez szereg działań.**

Po pierwsze, Komisja **wzmocniła nadzór i monitorowanie programu wdrażania systemów teleinformatycznych w ramach UKC**, zwiększając częstotliwość sprawozdań z postępów i organizując dwustronne spotkania na szczeblu dyrektorów z każdym państwem członkowskim. Wdrażanie programu prac związanych z UKC było konsekwentnie poruszane podczas spotkań odbywanych przez dyrektora generalnego i na posiedzeniach plenarnych z dyrektorami generalnymi państw członkowskich (w Grupie ds. Polityki Celnej (CPG)). Państwa członkowskie zachęceno do wprowadzania środków zaradczych i do składania wniosków o finansowanie w ramach Instrumentu Wsparcia Technicznego do 31 października 2023 r. w celu wsparcia rozwoju celnych systemów teleinformatycznych.

Komisja nadal korzystała z tablicy wskaźników wieloletniego planu strategicznego „Cła” (MASP-C) opartej na przeglądzie MASP-C z 2019 r. i programie prac związanych z UKC na 2019 r., aby monitorować postępy i główne kamienie milowe projektu oraz identyfikować opóźnienia na wczesnym etapie. Tablica wskaźników jest przedstawiana co kwartał państwom członkowskim w ramach ECCG oraz przedsiębiorcom w ramach TCG. Dodatkowo program prac związanych z UKC oraz MASP-C są jednocześnie poddawane przeglądowi zgodnie z celami strategicznymi.

Ponadto, jak wskazano w programie prac związanych z UKC i przeglądzie MASP-C z 2019 r., Komisja wyznacza konkretne etapy pośrednie, aby zapewnić sprawne wdrożenie zdecentralizowanych systemów transeuropejskich i uniknąć dodatkowych kosztów.

¹⁸ W ramach przeglądu programu prac związanych z UKC z 2023 r. w odniesieniu do *GUM – komponent 1* datę wdrożenia przewidziano na 11.03.2024 r., a w przypadku *GUM – komponent 2* początek okresu wdrażania mają określić państwa członkowskie, przy czym najwcześniejszy możliwy termin wdrożenia to 11.03.2024 r.

Po drugie, Komisja **wzmocniła swoją pomoc dla państw członkowskich w zakresie systemów transeuropejskich**, przyjmując elastyczne i wieloetapowe podejście do opracowywania i wdrażania systemów teleinformatycznych w ramach UKC. Metoda ta, która obejmuje tworzenie prototypów, szybkie rozwiązywanie problemów i zrównoważone obciążenie pracą zarówno Komisji, jak i państw członkowskich, poprawia jakość systemu i ułatwia wymierne postępy. Podejście to zostało z powodzeniem wdrożone w projektach AES, NCTS – *Etap 5* oraz ICS2 i zostało dobrze przyjęte przez państwa członkowskie oraz przedsiębiorców.

Ponadto Komisja ustanowiła mechanizm współpracy między zainteresowanymi stronami od początku realizacji projektów, aby usprawnić działania przygotowawcze, zapobiec trudnościom w podejmowaniu decyzji i zapewnić przejrzystość poprzez regularne aktualizacje projektów.

Komisja kontynuowała również koordynację i monitorowanie programów w odniesieniu do każdego z systemów transeuropejskich, które wymagają znacznych prac ze strony państw członkowskich.

Dalsze szczegółowe informacje na temat tych środków przedstawiono w poprzednim sprawozdaniu z 2022 r.

- **Jeśli chodzi o transeuropejski system ICS2**, Komisja za pomocą różnych środków wspierała państwa członkowskie i przedsiębiorców w ich działaniach rozwojowych w zakresie ICS2 – wersja 2 i ICS2 – wersja 3. Obejmowało to organizowanie specjalnych seminariów internetowych, oferowanie pomocy za pośrednictwem najczęściej zadawanych pytań i koordynowanie posiedzeń plenarnych. Przedstawiono dodatkowe wytyczne, aby zapobiec zakłóceniom na granicach zewnętrznych spowodowanym opóźnieniami w ICS2 – wersja 2 (sekcja 4.3). Dzięki ścisłemu monitorowaniu można było zadbać o dostosowanie planów projektów do kluczowych etapów wdrażania systemów teleinformatycznych przez Komisję. Ponadto zapewniono kampanie komunikacyjne, sesje szkoleniowe online i dostosowane do potrzeb arkusze informacyjne wraz z dokumentacją dostępną w publicznej bibliotece CIRCABC.
- **Jeśli chodzi o transeuropejskie systemy NCTS – Etap 5 i AES**, Komisja kontynuowała realizację „Programu koordynowania administracji krajowej”, aby wspierać państwa członkowskie w opracowywaniu i wdrażaniu ich komponentów krajowych. W 2023 r. rozszerzono program koordynacji, aby we współpracy z państwami członkowskimi nadzorować wdrażanie systemów przez przedsiębiorców:
Działania obejmują specjalny punkt informacyjny, wirtualne spotkania mające na celu zmniejszenie opóźnień państw członkowskich w opracowywaniu, aktualne rozpowszechnianie informacji wśród przedsiębiorców oraz regularne składanie sprawozdań grupie ECCG oraz grupie CPG. Od I kw. 2021 r. Komisja sporządzała kwartalne skonsolidowane sprawozdania z postępów w przechodzeniu na nowe systemy, które to sprawozdania zawierały kluczowe wskaźniki skuteczności działania na potrzeby wczesnego wykrywania ostrzeżeń.
- **Jeśli chodzi o transeuropejski system CCI**, Komisja powołała specjalny zespół, który odpowiadał na pytania państw członkowskich i koordynował badania zgodności.

Po trzecie, Komisja zwróciła się do państw członkowskich o informacje na temat dotyczących ich ograniczeń i potrzebnego wsparcia w celu zmniejszenia ryzyka. W **ankiecie** państwa członkowskie stwierdziły, że spotkania dwustronne na szczeblu dyrektorów i dialog techniczny z DG TAXUD były bardzo korzystne. Jako przydatne oceniły one techniczne seminaria internetowe i działania w zakresie wymiany informacji zapewniane przez Komisję. Niektóre państwa członkowskie sugerowały dodatkowe wytyczne operacyjne, pomoc dla przedsiębiorców oraz kompleksowe szkolenia wykraczające poza obecne możliwości.

Po czwarte, w oparciu o wyniki ankiety i dwustronne rozmowy z państwami członkowskimi przyczyną opóźnień okazywał się często brak odpowiedniego finansowania. W tym celu Komisja ustanowiła specjalną **inicjatywę przewodnią TSI 2024** w ramach Instrumentu Wsparcia Technicznego (TSI) na rzecz cyfryzacji procedur celnych i podatkowych, w której kładzie się nacisk na wdrażanie systemów teleinformatycznych w ramach UKC. W rezultacie sześć państw członkowskich przedłożyło wnioski

dotyczące wsparcia teleinformatycznych systemów celnych. Oceny wniosków są w toku i zostaną zakończone na początku 2024 r. z myślą o zapewnieniu wsparcia w II kw. 2024 r.

Po piąte, aby zaspokoić szczególne potrzeby państw członkowskich w zakresie bieżącego zarządzania celnymi projektami informatycznymi w ramach UKC, Komisja zawarła **umowę z firmą konsultingową** o zapewnienie bezpośredniego wsparcia w zależności od potrzeb i problemów związanych z opóźnieniami. Pierwszy projekt pilotażowy, obejmujący trzy państwa członkowskie (FR, MT, GR), rozpoczął się w IV kw. 2023 r. i będzie prowadzony do II kw. 2024 r. W zależności od wyników w 2024 r. mogą rozpocząć się dalsze działania.

Ponadto Komisja zainicjowała również działanie w celu zebrania zdobytych doświadczeń i najlepszych praktyk w zakresie opracowywania projektów informatycznych. W 2023 r. przeprowadzono badanie, a jego wyniki dodano do dokumentu roboczego służb Komisji. Więcej szczegółowych informacji znajduje się na stronie 6 dokumentu towarzyszącego niniejszemu sprawozdaniu.

W przygotowaniu na koniec 2025 r. państwa członkowskie poproszono o dotrzymanie terminów określonych w nowym programie prac związanych z UKC. Na pełne wdrożenie systemów teleinformatycznych w kontekście UKC pozostawiono zaledwie dwa kolejne lata. **Konieczne są szczególne wysiłki i natychmiastowe działania**, aby uniknąć opóźnień i zapewnić ciągłość działania systemów transeuropejskich.

Chociaż Komisja zapewnia wsparcie na wiele sposobów, jak wykazano powyżej, na przykład poprzez dostosowanie terminów w nowym programie prac związanych z UKC, tak aby były wykonalne, odpowiedzialność za opracowanie i wdrożenie krajowych komponentów i systemów spoczywa na państwach członkowskich. Podział ról zdefiniowano i uzgodniono ze wszystkimi zainteresowanymi stronami od samego początku i powinno się go przestrzegać przez cały cykl życia projektu.

4.5 Aktualna sytuacja krajów objętych procesem rozszerzenia

Ponadto w procesie przechodzenia na zmodernizowane systemy teleinformatyczne przewidziane w UKC, a także biorąc pod uwagę nowe podejścia informatyczne ustanowione we wniosku dotyczącym reformy, konieczne będzie uwzględnienie przyszłego rozszerzenia UE.

Obecnie Komisja nie monitoruje systematycznie postępów w tworzeniu pełnych systemów teleinformatycznych krajów kandydujących i nie nakłada na nie obowiązku sprawozdawczego na mocy art. 278a UKC. Rozwój ich systemów teleinformatycznych wspierających ich dostosowanie do przepisów celnych UE jest jednak kluczowym elementem regularnych ocen przeprowadzanych przez UE, mierzących postępy krajów kandydujących na ścieżce rozszerzenia i w ramach układów o stowarzyszeniu z UE.

Niektóre z tych krajów już stosują, a inne przygotowują się do stosowania dwóch systemów teleinformatycznych:

- (1) NCTS jako teleinformatycznego systemu wspomagającego wdrażanie postanowień Konwencji o wspólnej procedurze tranzytowej (CTC);
- (2) powiązanych systemów teleinformatycznych do wzajemnego uznawania w ramach unijnego programu AEO.

Stan przygotowań krajów kandydujących do wdrożenia tych dwóch systemów teleinformatycznych jest różny: Macedonia Północna, Serbia, Turcja i Ukraina są już umawiającymi się stronami Konwencji o wspólnej procedurze tranzytowej i w związku z tym w pełni korzystają z systemu NCTS na różnych etapach. System wzajemnego uznawania upoważnionych przedsiębiorców z UE opracowała tylko Mołdawia, ale Ukraina, Gruzja i Turcja przygotowują się do tego i w związku z tym rozwijają swoje krajowe systemy teleinformatyczne w tym celu.

Kraje kandydujące będą musiały stopniowo łączyć się z systemami UKC lub wprowadzać je na ścieżce do przystąpienia do obszaru celnego UE, a w zależności od planowanej daty przystąpienia mogą być również zobowiązane do spełnienia wymogów dotyczących funkcji przyszłego centrum danych celnych

zaproponowanego w pakiecie reform celnych z 17 maja 2023 r. i do przyłączenia się do tego kompleksowego projektu.

W przyszłości w ramach przygotowań do rozszerzenia kraje kandydujące będą zobowiązane do regularnego przedkładania sprawozdań, przeprowadzania testów zgodności w celu zapewnienia interoperacyjności między ich systemami krajowymi a systemami państw członkowskich oraz Komisji lub centrum danych, a UE będzie musiała także regularnie oceniać wyniki tych krajów w tym zakresie.

5. PODSUMOWANIE I WNIOSKI

Wdrożenie systemów teleinformatycznych w ramach UKC jest wspólnym projektem połączonym wspólnym interesem. Wszystkie zainteresowane strony wykazują silne zaangażowanie w tę inicjatywę od samego początku w 2014 r., kiedy to przyjęto pierwszy program prac związanych z UKC.

W kontekście sporządzania niniejszego sprawozdania Komisja dokładnie oceniła dane dostarczone przez zainteresowane strony w pierwszej połowie 2023 r. Ocena ujawniła zróżnicowany obraz postępów we wdrażaniu systemów teleinformatycznych w ramach UKC: podczas gdy Komisja jest na dobrej drodze do realizacji wszystkich swoich działań, ogólne postępy po stronie państw członkowskich nie są tak zadowalające, a różnice między państwami członkowskimi stały się bardziej widoczne niż w 2022 r.

Postępy państw członkowskich i skutki opóźnień

Opóźnienia w realizacji krajowych komponentów systemów transeuropejskich wywołały wyraźne skutki uboczne, ponieważ bezpośrednio wpłynęły na inne państwa członkowskie i przedsiębiorców. Niektóre z tych opóźnień zagrażają terminom określonym w przepisach dotyczących UKC, a tym samym mogą skutkować: a) postępowaniami w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego oraz b) niepowodzeniem w osiągnięciu pełnej automatyzacji procedur celnych i ułatwień celnych, a tym samym szacowanych korzyści dla sektora prywatnego i innych państw członkowskich, które dokonały ogromnych inwestycji, aby dotrzymać terminów.

W związku z tym kwestie te rozważa się w kontekście przeglądu programu prac związanych z UKC, a w nowym programie prac związanych z UKC uzgodniono nowe podejście, w którym priorytetowo potraktowano najważniejsze procesy i zapewniono więcej czasu na zakończenie pełnej realizacji projektu i złożonej transformacji wraz ze wszystkimi przedsiębiorcami, którzy również podkreślili w TCG opóźnienia napotkane po ich stronie.

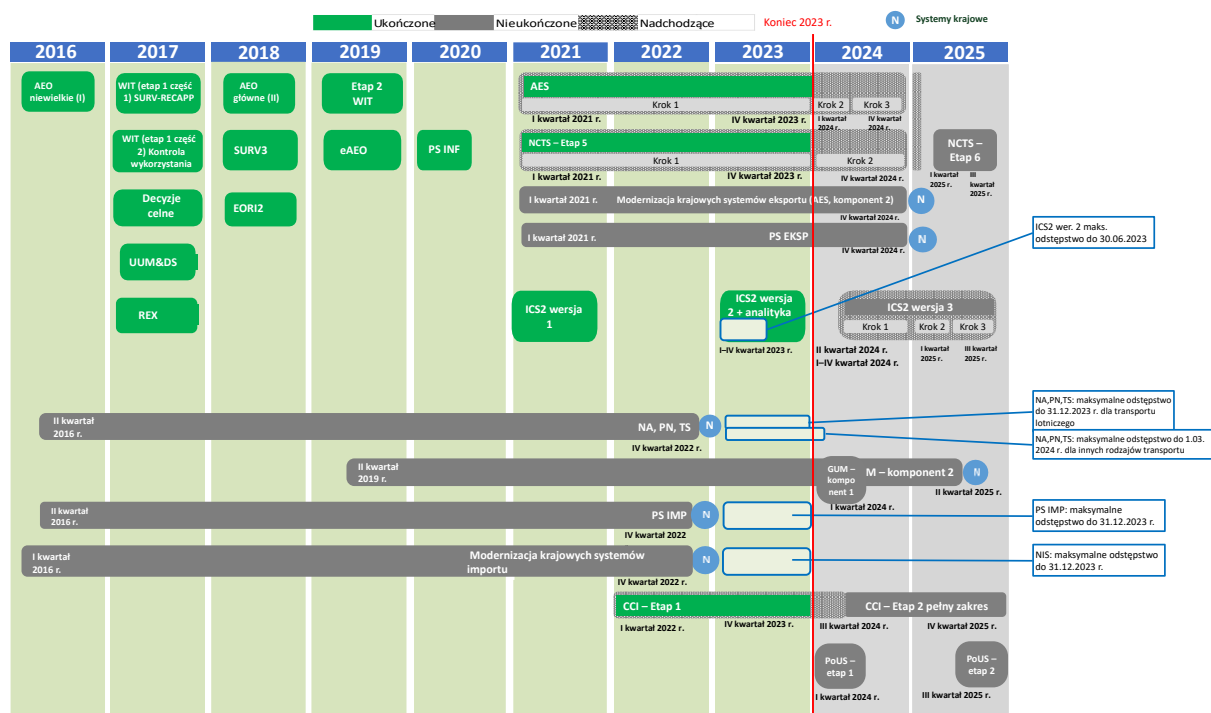
Chociaż w przypadku większości działań Komisji w ramach jej własnych projektów wdrożenie nie jest uzależnione od postępów na poziomie krajowym, niektóre rodzaje działań wymagają ścisłej współpracy między Komisją a państwami członkowskimi, w tym np. badania zgodności krajowych komponentów systemów transeuropejskich. Ze względu na ten skutek uboczny można zauważyć, że opóźnienia we wdrażaniu komponentów krajowych przez poszczególne państwa członkowskie mają wpływ na ogólne postępy w realizacji projektów transeuropejskich oraz na realizację UKC jako całości.

Zgodnie z art. 6 ust. 4 UKC odstępstwo można przyznać danemu państwu członkowskiemu tylko wtedy, gdy nie będą miały wpływu na wymianę informacji między korzystającym z niego państwem członkowskim a innymi państwami członkowskimi ani na wymianę i przechowywanie informacji w innych państwach członkowskich zgodnie z przepisami prawa celnego. Późne wdrożenie niektórych wymaganych systemów przez niektóre państwa członkowskie ma negatywny wpływ na równe warunki działania dla przedsiębiorców w całej Unii, ponieważ systemy te mają oferować takie same ułatwienia przedsiębiorcom we wszystkich państwach członkowskich. Ponadto ze względu na charakter różnych systemów zmiany niezbędne do dostosowania do wymogów UKC mają również wpływ na inne powiązane lub zależne systemy teleinformatyczne, a niektóre mają znaczenie dla ochrony dochodów i walki z nieuczciwym i nielegalnym handlem.

Komisja oceniła wnioski państw członkowskich o przyznanie odstępstwa i oszacowała opóźnienia w funkcjonowaniu systemów transeuropejskich. W związku z tym w 2023 r. przyjęto 5 decyzji w sprawie odstępstw i dokonano przeglądu programu prac związanych z UKC. Jednocześnie Komisja rozpoczęła również przegląd MASP-C. W ramach zatwierdzenia nowego MASP-C z 2023 r. przez dyrektorów generalnych w Grupie ds. Polityki Celnej oraz przyjęcia w dniu 15 grudnia 2023 r. nowego

programu prac związanych z UKC przez Komisję przewidziano zmienione ramy prawne i operacyjne oraz nowy punkt odniesienia do pomiaru postępów w realizacji bieżących projektów.

Nowy program prac związanych z UKC jest instrumentem, który umożliwia państwom członkowskim wspólną i skuteczną realizację oczekujących projektów, pozostawiając im większą elastyczność w dotrzymaniu ostatecznych terminów, ale z zachowaniem niezbędnej presji, jeśli chodzi o pełne wdrożenie tego programu do 31 grudnia 2025 r. Jak zaznaczono poniżej kolorem zielonym, postępy we wdrażaniu będą kontynuowane do 2025 r.

Rysunek 4 – Harmonogram

Podsumowując postępy państw członkowskich, można zauważyć, że wychodzi się z założenia, iż **około 71 % państw członkowskich, którym przyznano odstępstwo** w odniesieniu do krajowych systemów przywozu/importu i ICS2 – wersja 2, dotrzyma terminu 31 grudnia 2023 r. Należy podkreślić, że oczekujące wdrożenia dotyczą głównie czasowego składowania i modernizacji krajowego systemu importu (NIS). Opóźnienia te wpływają nie tylko na projekty transeuropejskie, takie jak scentralizowana odprawa przy przywozie, lecz także wydłużają okres przejściowy dla przedsiębiorców, co utrudnia przeprowadzanie procesu i harmonizację danych.

Opóźnienia we wdrażaniu NIS dodatkowo utrudniają przekazywanie danych do systemu Surveillance 3. Ze względu na kluczową rolę tego systemu w monitorowaniu transakcji i przepływów handlowych doprowadziło to do negatywnych skutków w konkretnych sektorach, takich jak rynek rolny. Ponadto, wprowadzenie NIS ma zasadnicze znaczenie dla zapewnienia jednolitego wdrożenia wspólnej taryfy celnej Unii Europejskiej. Oznacza to wspieranie państw członkowskich w ocenie ryzyka w odniesieniu do przepisów prawa celnego oraz zapewnienie jednolitości kontroli celnych, zwalczanie obchodzenia środków i sankcji, ochronę Unii przed nieuczciwym i nielegalnym handlem (co obejmuje wymogi związane z mechanizmem dostosowywania cen na granicach z uwzględnieniem emisji CO₂ (CBAM)).

Na podstawie analizy ogólnego obrazu sytuacji w kontekście nowego programu prac związanych z UKC można wskazać trzy kategorie przyszłego rozwoju sytuacji:

Około 60 % państw członkowskich ogłosiło, że będzie w stanie wdrożyć wszystkie swoje systemy w terminach realizacji projektów przewidzianych w nowym programie prac związanych z UKC na

najbliższe dwa lata. Państwa te wywiązały się ze swoich zobowiązań, a w odniesieniu do ograniczonego opóźnienia odnotowanego w przypadku zaledwie kilku systemów wydaje się, że dysponują one odpowiednimi narzędziami zarządzania, aby skutecznie radzić sobie z potencjalnymi trudnościami. Termin realizacji do 2025 r. jest obciążony niskim ryzykiem.

Okolo 25–30 % państw członkowskich wskazało, że ich sytuacja od 2022 r. się pogorszyła. Wydaje się, że opóźnienia narastają jeszcze bardziej. Zmieniony program prac związanych z UKC pozostawia tym państwom więcej możliwości ograniczenia stopnia niedotrzymania terminów, jednak w przypadku braku zaangażowania się w zdecydowane działania zaradcze istnieje ryzyko, że państwa te nie dotrzymają terminów realizacji projektów w odniesieniu do jednego lub większej liczby systemów. Termin realizacji do 2025 r. jest obciążony średnim ryzykiem.

Okolo 10–15 % państw członkowskich ma poważne opóźnienia w przypadku większości pozostałych systemów. Te państwa członkowskie mają trudności z przewyższeniem opóźnień i najprawdopodobniej nie dotrzymają szeregu terminów realizacji projektów, niezależnie od zastosowanych interwencji. Wynika to z wyzwań związanych z zamówieniami publicznymi, niestosowania „zwinnych” metodyk zarządzania projektami, braku stabilnego i wiarygodnego planowania realizacji oraz utrzymywania się problemów strukturalnych w administracji, które uderzyły w prawie wszystkie projekty UKC. Nawet w odniesieniu do nowego programu prac związanych z UKC pełne wdrożenie systemów teleinformatycznych w ramach UKC pozostaje poważnym wyzwaniem. Termin realizacji do 2025 r. jest obciążony wysokim ryzykiem.

Wszystkie zainteresowane strony mają skoncentrować swoje wysiłki i inwestycje na dotrzymaniu przewidzianych prawem terminów określonych w nowym programie prac związanych z UKC. Komisja będzie nadal ściśle monitorować w ciągu najbliższych dwóch lat zarówno programy, jak i projekty, a jej działania będą wspierane przez dwustronne i plenarne spotkania z państwami członkowskimi. W przypadku niektórych państw członkowskich niedawno zawarta umowa o doradztwo mająca na celu wsparcie państw członkowskich w zakresie wdrażania systemów teleinformatycznych w ramach UKC może w pewnym stopniu ułatwić proces lub częściowo pomóc w zmniejszeniu opóźnień. Państwa członkowskie mogłyby również korzystać ze wsparcia udzielanego w ramach Instrumentu Wsparcia Technicznego na 2024 r., przynajmniej w odniesieniu do zatwierdzonych projektów. Komisja kontynuuje współpracę z wieloma państwami członkowskimi w obu obszarach.

W tym kontekście kumulujących się opóźnień we wdrażaniu UKC przez państwa członkowskie ważne jest, aby Komisja zbadała również potencjalne wykorzystanie innych dostępnych instrumentów w celu zaradzenia skutkom dla państw członkowskich, które są znacznie opóźnione w odniesieniu do swoich terminów wdrożenia.